

Г. О. Блінова, доктор юридичних наук, доцент,
професор кафедри цивільного,
господарського та екологічного права
Національний технічний університет
«Дніпровська політехніка»
ORCID: 0000-0002-3320-585X

ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ АДМІНІСТРУВАННЯ МІСЦЕВИХ ПОДАТКІВ І ЗБОРІВ: ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ

У статті досліджено передбачених чинним законодавством повноважень органів місцевого самоврядування, що можуть стати основою інформаційного забезпечення адміністрування ними місцевих податків та зборів; проведено аналіз чинних правових положень, що регламентують інформаційне забезпечення податкових органів у сфері адміністрування місцевих податків та зборів, запропоновані пропозиції до законопроектів щодо внесення змін до Податкового кодексу України та Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» щодо надання додаткових повноважень органам місцевого самоврядування в частині адміністрування місцевих податків і зборів. З'ясовано перспективи надання повноважень органам місцевого самоврядування з адміністрування місцевих податків та зборів. Зауважено про відсутність системного підходу щодо регулювання інформаційного забезпечення процесу встановлення та адміністрування місцевих податків та зборів органами місцевого самоврядування. Запропоновано при розробці законопроектів щодо внесення змін до Податкового кодексу України та Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» щодо надання додаткових повноважень органам місцевого самоврядування в частині адміністрування місцевих податків і зборів передбачити механізми інформаційного забезпечення органів місцевого самоврядування в процесі діяльності з встановлення та адміністрування місцевих податків та зборів, а саме передбачити внесення до Закону України «Про місцеве самоврядування» групи статей, які б визначали: засади інформаційного забезпечення встановлення та адміністрування місцевих податків та зборів; відповідні повноваження органів місцевого самоврядування у цій сфері, правила ведення інформаційної бази даних про платників та об'єкти місцевих податків та зборів відповідної територіальної громади; запровадження електронної інформаційної системи взаємодії з платниками місцевих податків та зборів, податковими агентами, контролюючими органами та іншими органами публічної влади.

Ключові слова: встановлення, адміністрування, місцеві податки, місцеві збори, органи місцевого самоврядування, інформаційне забезпечення

H. O. Blinova. Information support for the administration of local taxes and fees: organizational and legal aspects

The article examines the powers of local self-government bodies provided for by current legislation, which can become the basis of information support for their administration of local taxes and fees; an analysis of the current legal provisions regulating the information provision of tax authorities in the field of local tax and fee administration was carried out, proposals were made for draft laws on amendments to the Tax Code of Ukraine and the Law of Ukraine "On Local Self-Government in Ukraine" regarding the granting of additional powers to local self-government bodies in administration of local taxes and fees. The prospects for granting powers to local self-government bodies for the administration of local taxes and fees have been clarified. It has been noted that there is no systematic approach to the regulation of information support for the process of establishing and administering local taxes and fees by local self-government bodies. It is suggested that when developing draft laws on amendments to the Tax Code of Ukraine and the Law of Ukraine "On Local Self-Government in Ukraine" regarding the granting of additional powers to local self-government bodies in terms of the administration of local taxes and fees, provide for information support mechanisms for local self-government bodies in the process of their establishment and administration activities local taxes and fees, namely to provide for the inclusion of a group of articles in the Law of Ukraine "On Local Self-Government" that would determine: the principles of information support for the establishment and administration of local taxes and fees; relevant powers of local self-government bodies in this area, rules for maintaining an information database about payers and objects of local taxes and fees of the relevant territorial community; introduction of an electronic information system of interaction with payers of local taxes and fees, tax agents, controlling bodies and other public authorities.

Key words: establishment, administration, local taxes, local fees, local self-government bodies, information support

Постановка проблеми. В результаті повномасштабної війни, розв'язаної Росією проти України, українська економіка скоротилася більш ніж на 35 % через масове руйнування житлових приміщень, транспортної інфраструктури, об'єктів енергетики, закладів освіти та медицини, порушення виробничої і торговельної діяльності, великих втрат робочої сили через міграцію або призов до армії. Як йдеться у звіті ООН, через російське вторгнення щомісячний дефіцит бюджету України оцінюється в 5 млрд доларів [1]. За рік війни

700–750 млрд доларів становлять збитки, завдані українській економіці військовим вторгненням, враховуючи непрямі втрати, недоотриманий прибуток підприємств та втрачений ВВП [2]. Масштаб збитків відрізняється в кожній області. У прифронтових регіонах – більше руйнувань, а в тиллових – збільшилася кількість жителів завдяки внутрішньо переміщених осіб, через що навантаження на регіони та її інфраструктуру також зросло. Руйнування житлового фонду в областях, де не відбувалися активні бойові дії, – відносно незначні. Натомість у Київській області вони оцінюються експертами у понад 8 мільярдів доларів, а в Донецькій і Харківській областях – взагалі у 14,3 мільярдів доларів та майже 16 мільярдів доларів відповідно [3].

К. Пастушенко наголошує, що враховуючи значні відмінності в масштабах руйнувань та соціальних викликах у різних областях і населених пунктах, необхідний обдуманий та розумний підхід до розподілу та використанню бюджетних коштів, виділених для відновлювальних робіт. Місцеві органи влади найкраще орієнтовані на потреби своїх громад, тому вони мають основну відповідальність за відновлення українських міст та сіл. Для того щоб місцева влада могла успішно виконувати роль головних координаторів реконструкції своїх громад, їй необхідно мати достатні фінансові ресурси. З початком впровадження реформи децентралізації громади все більше повинні розраховувати на власні надходження або на залучення коштів від грантових проєктів. За останні роки ситуація з наповненням місцевих бюджетів дещо покращилася. Однак вона досі далека від того, як виглядає структура розподілу податкових надходжень у країнах Євросоюзу. Так, частка місцевих податків у загальному обсязі дохідної частини бюджетів громад в Україні у середньому вдвічі менша, ніж в країнах ЄС (25 % проти 45–60 %), зазначає К. Пастушенко. Тому надзвичайно важливо надати громадам більше ефективних інструментів для наповнення бюджету. Один із них – залучення органів місцевого самоврядування до адміністрування місцевих податків [3]. У свою чергу вітчизняна та іноземна практика адміністрування податків та зборів свідчить про пряму залежність її ефективності від належного інформаційного забезпечення цього процесу.

Тобто важливою складовою порядку нарахування та сплати податків і зборів є відповідне інформаційне забезпечення такого процесу. Воно полягає у забезпеченні потреб у достовірній, належній та повній інформації обмеженого кола користувачів. Якість, наповненість, доступність та зручні умови користування інформаційними базами створюють оптимальні можливості для задоволення потреб законодавчо визначених осіб при отриманні ними інформації про стан розрахунків з бюджетом за податками і зборами, наголошують О.Б. Пугаченко та Т.В. Фоміна [4].

Основним об'єктом, що передається від платників податків та органів публічної влади до податкових органів, є інформація, яка фіксується на різних носіях. Інформація відіграє вельми специфічну роль у податковому адмініструванні, підкреслює І.В. Ясько, оскільки вона може бути і об'єктом адміністрування, коли проводяться різноманітні дії щодо інформації, і засобом для досягнення цілей адміністрування податків і зборів [5, с. 65]. Проте механізм інформаційного забезпечення процесів встановлення, нарахування та сплати місцевих податків та зборів не має системного правового регулювання, а відтак органи місцевого самоврядування не наділені тим рівнем повноважень, який забезпечував якісне адміністрування місцевих податків та зборів.

Огляд останніх досліджень і публікацій. Дослідженням правових, економічних, організаційних засад функціонування інформаційних відносин у сфері оподаткування, побудови та використання інформаційних систем податкових органів займалися такі науковці та практики: О. Коваленко, В. Кравченко, К. Пастушенко, О. Пугаченко, Т. Фоміна, І. Ясько, М. Джус, Ю. Маркуц, Л. Задорожня, Н. Хатанюк, Я. Янушевич та інші. Водночас питання інформаційного забезпечення адміністрування місцевих податків і зборів органами місцевого самоврядування не були предметом наукових досліджень.

Формулювання завдання дослідження. Метою даної статті є з'ясування передбачених чинним законодавством повноважень органів місцевого самоврядування, що можуть стати основою інформаційного забезпечення адміністрування ними місцевих податків та зборів; аналіз чинних правових положень, що регламентують інформаційне забезпечення податкових органів у сфері адміністрування місцевих податків та зборів, напрацювання пропозицій до законопроектів щодо внесення змін до Податкового кодексу України та Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» щодо надання додаткових повноважень органам місцевого самоврядування в частині адміністрування місцевих податків і зборів.

Виклад основного матеріалу. У майбутньому успішна реалізація проєктів щодо відновлення України значною мірою буде залежати від фінансової самостійності громад. Ініціативи з реконструкції об'єктів нерухомості та інфраструктури будуть реалізовані швидше та ефективніше, якщо громади будуть менше залежати від дотацій з державного бюджету та зовнішніх донорів. На сьогодні існують численні проблеми, які заважають місцевим бюджетам зменшити свою залежність від загальнодержавних податків та державних трансфертів. Деякі з цих проблем можна вирішити на місцевому рівні, але багато з них потребують уваги національного рівня, наприклад така як адміністрування місцевих податків та зборів. Для цього органи місцевого самоврядування мають отримати можливість впливу на адміністрування місцевих податків та зборів. К. Пастушенко наголошує, що удосконалення системи адміністрування місцевих податків збільшить надходження до бюджетів громад. Громади мають сильний стимул підвищувати свою фінансову незалежність, і найближчим кроком є збільшення їхньої ролі у процесі адміністрування місцевих податків. За допомогою

додаткових коштів, що надходять у місцеві бюджети, громади зможуть фінансувати інфраструктурні, соціальні та освітні проекти, що поліпшать якість життя мешканців. Реформа оподаткування також принесе користь державі, зменшуючи навантаження на державний бюджет і раціоналізуючи витрати на адміністрування місцевих податків, які на сьогодні становлять близько 1,5 мільярда гривень [3].

Ще однією з проблем, яка буде вирішена при передачі повноважень з адміністрування місцевими податками та зборами це невідповідність між інтересами органів місцевого самоврядування та органами Державної податкової служби (ДПС) у справі адміністрування податків. Місцеві органи мають інтерес у зборі максимальної кількості податків, але повноваження щодо цього питання належать ДПС. Ця невідповідність стає перешкодою у розв'язанні багатьох фінансових проблем. Оскільки організаційна структура ДПС не відповідає адміністративно-територіальному устрою України, працівникам фінансових управлінь органів місцевого самоврядування доводиться вирішувати робочі питання через листування з обласними підрозділами ДПС. Цей формат співпраці важко назвати оптимальним. Самі органи ДПС, після послідовних реформ, не мають необхідних людських і фінансових ресурсів, а також мотивації для ефективного адміністрування місцевих податків і зборів, вважає М. Джус [6]. Тому КМУ передбачається розробка законопроектів, що внесуть зміни до Податкового кодексу України та Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», з метою надання додаткових повноважень органам місцевого самоврядування в адмініструванні місцевих податків і зборів.

Серед пріоритетних дій Уряду на 2023 рік в частині продовження децентралізації та регіонального розвитку передбачається надання додаткових повноважень органам місцевого самоврядування щодо адміністрування місцевих податків і зборів (зараз це робить податкова служба). Очікується, зазначають Ю. Маркуц та Л. Задорожня, що вже у вересні цього року КМУ подасть законопроект(и) з відповідними змінами до чинного законодавства. Бажаним результатом від реалізації майбутніх законопроектів є посилення управлінських функцій органів місцевого самоврядування; покращення адміністрування місцевих податків та зборів; посилення фінансової спроможності та розвиток територіальних громад шляхом надання додаткових повноважень органам місцевого самоврядування в частині адміністрування місцевих податків і зборів [7]. Тому питання удосконалення інформаційного забезпечення нарахування та сплати місцевих податків та зборів є актуальним.

Інформація відіграє важливу роль в діяльності органів місцевого самоврядування, оскільки є основним елементом комунікації з платниками місцевих податків і зборів, громадянами, суб'єктами господарювання, органами публічної влади, правоохоронними органами та громадськими організаціями.

Загальні правила інформаційного обігу та інформаційної взаємодії органів місцевого самоврядування з іншими суб'єктами визначені у Законі України «Про місцеве самоврядування» та Податковому Кодексу України (ПКУ). Такими положеннями Закону України «Про місцеве самоврядування», що можуть впливати на інформаційне забезпечення встановлення та адміністрування місцевих податків та зборів є наступні: 1) з питань, віднесених до відання органів місцевого самоврядування, на їх вимогу підприємства, установи та організації, що не перебувають у комунальній власності відповідних територіальних громад, надають відповідну інформацію (ч. 2 ст. 18); 2) до відання виконавчих органів сільських, селищних, міських рад належать надання відомостей з Державного земельного кадастру відповідно до закону (п. 13 ч. 1 ст. 33); 3) надання податковим органам у строки та в порядку, встановлені Податковим кодексом України, інформації щодо власників та користувачів, у тому числі на правах оренди (суборенди), емфітевзису, земельних ділянок сільськогосподарського призначення, розташованих на території відповідної сільської, селищної, міської ради, ради об'єднаної територіальної громади, що створена згідно із законом та перспективним планом формування територій громад, а також іншої інформації, визначеної ПКУ (п. 15. Ч. 1 ст. 33); 4) до відання виконавчих органів сільських, селищних, міських рад належать державна реєстрація у встановленому порядку юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців, державна реєстрація речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень; 5) староста отримує від виконавчих органів сільської, селищної, міської ради, підприємств, установ, організацій комунальної власності та їх посадових осіб інформацію, документи і матеріали, необхідні для здійснення наданих йому повноважень (п. 11, ч. 5 ст. 54-1); 6) виконавчий апарат ради здійснює організаційне, правове, інформаційне, аналітичне, матеріально-технічне забезпечення діяльності ради, її органів, депутатів, сприяє здійсненню відповідною радою взаємодії і зв'язків з територіальними громадами, місцевими органами виконавчої влади, органами та посадовими особами місцевого самоврядування, а також забезпечує виконання заходів з відстеження результативності регуляторних актів, прийнятих відповідною радою, якщо рішенням цієї ради повноваження щодо забезпечення виконання заходів з відстеження результативності цих регуляторних актів не делеговано відповідним місцевим державним адміністраціям (ч. 2 ст. 58); 7) акти органів та посадових осіб місцевого самоврядування підлягають обов'язковому оприлюдненню та наданню за запитом відповідно до Закону України «Про доступ до публічної інформації». Проекти актів органів місцевого самоврядування оприлюднюються в порядку, передбаченому Законом України «Про доступ до публічної інформації», крім випадків виникнення надзвичайних ситуацій та інших невідкладних випадків, передбачених законом, коли такі проекти актів оприлюднюються негайно після їх підготовки; в актах та проектах актів органів та посадових осіб місцевого самоврядування не може бути обмежено

доступ до інформації про витрати чи інше розпорядження бюджетними коштами, володіння, користування чи розпорядження державним чи комунальним майном, у тому числі про умови отримання цих коштів чи майна, прізвища, імена, по батькові фізичних осіб та найменування юридичних осіб, які отримують ці кошти або майно, а також до іншої інформації, обмеження доступу до якої заборонено законом (п. 11 ст. 59); 8) на вимогу відповідних органів та посадових осіб місцевого самоврядування керівники розташованих або зареєстрованих на відповідній території підприємств, установ та організацій незалежно від форм власності зобов'язані прибути на засідання цих органів для подання інформації з питань, віднесених до відання ради та її органів, відповіді на запити депутатів (ч. 2 ст. 73) [8]. Таким чином, спостерігається відсутність системного підходу щодо регулювання інформаційного забезпечення процесу встановлення та адміністрування місцевих податків та зборів органами місцевого самоврядування в Законі України «Про місцеве самоврядування».

При зверненні до ПКУ слід констатувати упорядкованість норм, що регулюють інформаційне забезпечення процесу адміністрування податками та зборами. Так, глава 7 «Інформаційно-аналітичне забезпечення діяльності контролюючих органів» визначає правові засади збору, отримання, обробки та використання податкової інформації [9].

П. 71.1 Податкового кодексу України визначає, що інформаційно-аналітичне забезпечення діяльності контролюючих органів це комплекс заходів, що координується центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну фінансову політику, щодо збору, опрацювання та використання інформації, необхідної для виконання покладених на контролюючі органи функцій. Для інформаційно-аналітичного забезпечення діяльності контролюючого органу використовується інформація, що надійшла: 1) від платників податків та податкових агентів, зокрема інформація: що міститься в податкових деклараціях, розрахунках, звітах про використання доходів (прибутків) неприбуткової організації; що міститься у наданих великими платниками податків в електронній формі копіях документів з обліку доходів, витрат та інших показників, пов'язаних із визначенням об'єктів оподаткування (податкових зобов'язань), первинних документах, які ведуться в електронній формі, реєстрах бухгалтерського обліку, фінансовій звітності, інших документах, пов'язаних з обчисленням та сплатою податків і зборів; про фінансово – господарські операції платників податків; про застосування реєстраторів розрахункових операцій, програмних реєстраторів розрахункових операцій, у тому числі електронні копії розрахункових документів та фіскальних звітних чеків, поданих до контролюючих органів; 2) від органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, Національного банку України та Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку, зокрема інформація: про об'єкти оподаткування, що надаються та/або реєструються такими органами. Зазначена інформація повинна містити, зокрема, вид, характеристики, індивідуальні ознаки об'єкта оподаткування (в разі наявності), за якими його можна ідентифікувати; про результати здійснення державного контролю за господарською діяльністю платника податків що міститься у звітних документах (крім персоніфікованої статистичної інформації), які подаються платником податків органам виконавчої влади та/або органам місцевого самоврядування; про встановлені органами місцевого самоврядування ставки місцевих податків, зборів та надані такими органами податкові пільги; про дозволи, ліцензії, патенти, свідоцтва на право провадження окремих видів діяльності; про експортні та імпорتنі операції платників податків; 3) від осіб, які є фінансовими агентами, – звіти про підзвітні рахунки; 4) від органів влади інших держав, міжнародних організацій або нерезидентів; 5) за наслідками податкового контролю; 6) для інформаційно-аналітичного забезпечення діяльності також використовується інша інформація, оприлюднена відповідно до законодавства та/або добровільно чи за запитом надана контролюючому органу в установленому законом порядку, а також інформація, наведена у скарзі покупця (споживача) щодо порушення платником податків встановленого порядку проведення розрахункових операцій із застосуванням реєстраторів розрахункових операцій та/або програмних реєстраторів розрахункових операцій тощо [9].

Виходячи із змісту ст. 72 ПКУ та ст. 1 Закону України «Про органи місцевого самоврядування» органи місцевого самоврядування в контексті чинного законодавства не розглядаються як контролюючі органи, а відтак норми Глави 7 ПКУ на них не поширюються, а регламентують тільки інформаційно-аналітичне забезпечення податкових органів. Тому, на наш погляд, необхідно у розробці законопроектів щодо внесення змін до Податкового кодексу України та Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» щодо надання додаткових повноважень органам місцевого самоврядування в частині адміністрування місцевих податків і зборів необхідно передбачити механізми інформаційного забезпечення органів місцевого самоврядування в процесі їх діяльності з встановлення та адміністрування місцевих податків та зборів. Норми, що відображають цей механізм також повинні врегульовувати питання Визначення інформаційно-аналітичного забезпечення діяльності органів місцевого самоврядування щодо встановлення та адміністрування місцевих податків та зборів; правові засади збору, отримання, обробки та використання податкової інформації.

При формуванні механізму інформаційного забезпечення органів місцевого самоврядування щодо встановлення та адміністрування місцевих податків та зборів необхідно використовувати аналогічний досвід податкової служба та правове регулювання цих відносин, спираючись при цьому на поточні практичні проблеми.

Так, ключовою перепоною для успішного адміністрування місцевих податків та зборів на думку М. Джуса є низький рівень наповнення реєстрів нерухомості. Він зазначає, що за підсумками опитування представників органів місцевого самоврядування 13 громад у різних регіонах України можна зробити висновок, що реєстр речових прав на нерухоме майно наповнений лише на 30–50 %, земельний кадастр – на 70–80 %. Органи місцевого самоврядування не мають повноважень для стимулювання власників нерухомого майна вносити його до реєстру, а отже, розв'язання зазначеної проблеми може потребувати законодавчого зобов'язання громадян зареєструвати своє майно [6]. Інший варіант це розширити повноваження органів місцевого самоврядування для стимулювання власників нерухомого майна вносити його до реєстру. Окремий аспект цієї проблеми, зазначає М. Джус, це база об'єктів оподаткування, якою користується ДПС. Щороку вона автоматично оновлюється за даними реєстру речових прав, після чого зникають усі корективи і доповнення, внесені працівниками ДПС протягом попереднього року. Натомість, щодо земельних ділянок база ДПС поповнюється лише в ручному режимі [6]. Зазначене свідчить про необхідність удосконалення не лише організаційно-правового регулювання, а і технічного супроводження інформаційного забезпечення адміністрування місцевих податків та зборів.

У статті 19.1. Податкового кодексу України зазначені відповідні функції податкових органів у інформаційній сфері, які забезпечують виконання ними завдань контролю за нарахуванням та сплатою податків і зборів: реєстрування та ведення обліку платників податків, платників єдиного внеску, об'єктів оподаткування та об'єктів, пов'язаних з оподаткуванням, проведення диференціації платників податків; забезпечення достовірності та повноти обліку платників податків та платників єдиного внеску, об'єктів оподаткування та об'єктів, пов'язаних з оподаткуванням; формування та ведення Державного реєстру фізичних осіб – платників податків, Єдиного банку даних про платників податків – юридичних осіб, реєстрів, ведення яких покладено законодавством на контролюючі органи; організація збору податкової інформації та внесення її до інформаційних баз даних центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну податкову політику; організація інформаційно-аналітичного забезпечення та організація автоматизації процесів адміністрування контролюючими органами тощо [9]. Таким чином податкова інформація відіграє ключову роль в роботі податкових органів

Статтею 16 Закону України «Про інформацію» від 02.10.1992 р. № 2657-ХІІ визначено, що податкова інформація – це сукупність відомостей і даних, що створені або отримані суб'єктами інформаційних відносин у процесі поточної діяльності і необхідні для реалізації покладених на контролюючі органи завдань і функцій у порядку, встановленому Податковим кодексом України. Правовий режим податкової інформації визначається Податковим кодексом України та іншими законами [10]. Згідно ст. 74 Податкового кодексу податкова інформація, зібрана відповідно до цього Кодексу, зберігається в базах даних, інформаційних, телекомунікаційних та інформаційно-телекомунікаційних системах центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну податкову політику. Інформаційні системи і засоби їх забезпечення, розроблені, виготовлені або придбані центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну податкову політику, є державною власністю. Система захисту податкової інформації, що зберігається в базах даних Інформаційних систем, встановлюється центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну податкову політику. Внесення інформації до баз даних Інформаційних систем та її опрацювання здійснюються контролюючим органом. Таким чином для здійснення ефективного адміністрування органами місцевого самоврядування місцевих податків та зборів необхідно розробити механізм автоматизованої передачі необхідних відомостей з інформаційної системи ДПС.

Для ефективного виконання покладених на інформаційне забезпечення функцій, вважають О.Б. Пугаченко та Т.В. Фоміна, воно має враховувати перманентні зміни та сучасні вимоги, швидко адаптуватись під зовнішні і внутрішні фактори, трансформуватись у відповідності до інноваційних технологій. Розвиток ІТ-технологій суттєво впливає на способи нарахування і сплати податків та зборів, і тому потребує пошуку новітніх методів і стратегій використання інформаційних ресурсів. Глобалізаційні процеси також впливають на податкову сферу і вимагають перегляду структури, змісту, обробки та обміну податковою інформацією, яка є основою для проведення експертних досліджень і податкових перевірок в частині нарахування і сплати податків та зборів до різних рівнів бюджету [4].

Передумовами електронно-інформаційної взаємодії між платниками податків і фіскальними органами є наступні аспекти, зазначені Н.С. Хатанюком: 1) інстанційність та глобальність обміну інформацією, тобто дистанційна взаємодія стала миттєвою та охоплює світовий масштаб; 2) усунення особистісного спілкування, що допомагає знизити ризики корупції, оскільки виникає менше можливостей для недобросовісних угод; 3) запобігання правопорушенням, оскільки електронна система дозволяє виявити та запобігти порушенням у податковій сфері; 4) використання інформаційно-інтелектуальних технологій, якими в своїй господарській діяльності користуються платники податків; 5) оперативний доступ до інформації означає, що фіскальні органи мають можливість швидко отримувати доступ до інформації і виступати як координатори законної поведінки платників податків у сфері оподаткування [11, с. 30; 12, с. 81]. Таким чином, запозичуючи передовий досвід ДПС у сфері інформаційного забезпечення адміністрування податків та зборів для органів місцевого самоврядування при переданні ним повноважень щодо адміністрування місцевих податків

та зборів слід передбачити розробку електронної інформаційної систем взаємодії з платниками місцевих податків та зборів, податковими агентами, контролюючими органами та іншими органами публічної влади.

Висновки. Для того щоб місцева влада могла успішно виконувати роль головних координаторів реконструкції своїх громад, їй необхідно мати достатні фінансові ресурси. Необхідно надати громадам більше ефективних інструментів для наповнення бюджету через залучення органів місцевого самоврядування до адміністрування місцевих податків. Водночас належний рівень та ефективність адміністрування місцевих податків та зборів органами місцевого самоврядування можливо забезпечити тільки при наявності механізму його інформаційного забезпечення. Спостерігається відсутність системного підходу щодо регулювання інформаційного забезпечення процесу встановлення та адміністрування місцевих податків та зборів органами місцевого самоврядування в Законі України «Про місцеве самоврядування».

На даний час органи місцевого самоврядування наділені певними повноваженнями, що можуть стати основою для формування механізму інформаційного забезпечення встановлення та адміністрування місцевих податків і зборів. Водночас в перспективі задля якісного інформаційного забезпечення адміністрування місцевих податків та зборів необхідно буде цей перелік доповнити наступними правами та обов'язками органів місцевого самоврядування: здійснювати реєстрування та ведення обліку платників місцевих податків та зборів, об'єктів оподаткування місцевими податками та зборами; забезпечувати достовірність та повноту обліку платників місцевих податків та зборів, об'єктів оподаткування; формувати та вести інформаційну базу даних про платників місцевих податків та зборів відповідної територіальної громади; організовувати збір відповідної податкової інформації; проводити інформаційно-аналітичне забезпечення та організацію автоматизації процесів адміністрування місцевих податків та зборів.

Виходячи із змісту ст. 72 ПКУ та ст. 1 Закону України «Про органи місцевого самоврядування» органи місцевого самоврядування в контексті чинного законодавства не розглядаються як контролюючі органи, а відтак норми Глави 7 ПКУ на них не поширюються, а регламентують тільки інформаційно-аналітичне забезпечення податкових органів.

При формуванні механізму інформаційного забезпечення органів місцевого самоврядування щодо встановлення та адміністрування місцевих податків та зборів необхідно використовувати аналогічний досвід податкової служба та правове регулювання цих відносин, спираючись при цьому на поточні практичні проблеми.

Тому, на наш погляд, при розробці законопроектів щодо внесення змін до Податкового кодексу України та Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» щодо надання додаткових повноважень органам місцевого самоврядування в частині адміністрування місцевих податків і зборів необхідно передбачити механізм інформаційного забезпечення органів місцевого самоврядування в процесі їх діяльності з встановлення та адміністрування місцевих податків та зборів. Для цього пропонуємо у цьому законопроекті передбачити внесення до Закону України «Про місцеве самоврядування» групи статей, серед яких передбачити декілька, які б визначали: засади інформаційного забезпечення встановлення та адміністрування місцевих податків та зборів; відповідні повноваження органів місцевого самоврядування у цій сфері; правила ведення інформаційної бази даних про платників та об'єкти місцевих податків та зборів відповідної територіальної громади; запровадження електронної інформаційної системи взаємодії з платниками місцевих податків та зборів, податковими агентами, контролюючими органами та іншими органами публічної влади.

Список використаних джерел:

1. Коваленко О. Війна знищила 35 % економіки України – ООН. URL: <https://www.unian.ua/economics/finance/viyna-znishchila-35-ekonomiki-ukrajini-onn-12122658.html>
2. Кравченко В. Рік незламності: 25 цифр, що характеризують економічні втрати України за період війни. URL: <https://mind.ua/publications/20253782-rik-nezlamnosti-25-cifr-shcho-harakterizuyut-ekonomichni-vtrati-ukrayini-za-period-vijni>
3. Пастушенко К. Реформа місцевого оподаткування – шлях до відновлення України. URL: https://lb.ua/blog/kristina_pastushchenko/540652_reforma_mistseвого_opodatkuвання-.html
4. Пугаченко О.Б., Фоміна Т.В. Інформаційне забезпечення експертних досліджень та податкових перевірок порядку нарахування й сплати податків і зборів. *Економіка і суспільство*. Випуск № 52. 2023. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2586/2504>
5. Ясько І.В. Теоретико-правові засади податкового адміністрування в Україні : дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2018. 196 с. URL: <https://lpnu.ua/sites/default/files/2020/dissertation/1695/dysertaciynarobotanazdobuttynaukovogostupenyakandydatanaukyaskagoryavitaliyovycha-1.pdf>
6. Джус М. Місцеві податки: як громадам залишитися при грошах під час і після війни. *Дзеркало тижня*. URL: <https://zn.ua/ukr/local-government/mistsevi-podatki-jak-hromadam-zalishitisja-pri-hroshakh-pid-chas-i-pislja-vijni.html>
7. Маркуц Ю., Задорожня Л. Адміністрування місцевих податків органами місцевого самоврядування: що варто врахувати? URL: <https://voxukraine.org/administruvannya-mistsevyh-podatkov-organamy-mistseвого-samovryaduvannya-shho-varto-vrahuvaty>

8. Про місцеве самоврядування : Закон України від 21 травня 1997 року № 280/97-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80#Text>
9. Податковий кодекс України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>.
10. Про інформацію: Закон України від 02.10.1992 р. № 2657-ХІІ. *Відомості Верховної Ради України*. 1992. № 48. Стаття 650.
11. Хатанюк Н.С. Система податкових правовідносин: теорія та практика правового регулювання в Україні : автореф. дис. ... доктора. юрид. наук. Київ, 2019. 43 с.
12. Янушевич Я.В. Інституційний механізм забезпечення сфери оподаткування в Україні : дис. ... доктора юрид. наук. Запоріжжя, 2021. 411 с. URL: http://phd.znu.edu.ua/page/dis/07_2021/Ianushevych.pdf